DE NEDERLANDSCHE BOVENWINDSCHE EILANDEN

DOOR

MEJUFFROUW L. SLOTHOUWER

De Antillen, waarvan de Nederlandsche Westindische Eilanden, samen vereenigd tot het gebiedsdeel Curaçao, een deel uitmaken, strekken zich in een wijden boog uit van het schiereiland Yucatan in Mexico langs Florida tot de delta van de Orinoco, op die wijze met Zuid- en Middel Amerika de Caraïbische Zee omspannend, terwijl dan Curaçao, Aruba, Bonaire met enkele kleinere eilanden uitloopers zijn van het Venezolaansche vaste land.

Volgens sommigen golft deze Caraïbische Zee boven een verzonken deel van Amerika, waarvan de Antillen het randgebergte vormden. De binnenrij dezer eilandenreeks vertoont dan ook de typeerende vulkanische kenmerken van een breukgebergte, zoo als de Mont Pelée op Martinique aantoonde met zijn uitbarsting in 1902, terwijl op Saba de naam Hell's Gate, Poort van de Hel, spreekt.

West-Indië, hier niet de majestueuze schoonheid van Oost-Indië, een schoonheid, zoo overweldigend, dat iemand, komend uit ons vlakke polderland, pas na jaren de pracht ervan leert zien en in zich opnemen kan.

De schoonheid der Westindische Eilanden is van anderen aard: liefelijker, gemoedelijker, rustiger, kalmer, maar toch de ziel doordringend met haar wondermooie tropenpracht.

Wordt Oost-Indië geroemd als „een schitterende gordel van smaragd, zich slingerend om den Evenaar”, de Antillen dragen met recht den naam van : „a string of jewels round the neck of the Caribbean Sea”.

En onze Bovenwindsche Eilanden zijn hier waarlijk niet de minst schitterende gesteenten van.

Op 600 mijl ten N. van Curaçao, op ongeveer 18° N.B. en 65° W.L. bevinden zich deze drie stipjes van Hollandsch gebied: St. Martin, Saba, St.-Eustatius. Met de Virgin-eilanden vormen zij den schakel, die Groote en Kleine Antillen verbindt.

Het grootste van deze drie eilanden, St. Martin, werd den 11en November 1493 door Columbus ontdekt en door hem naar den heilige van dien dag genoemd. Zeer waarschijnlijk vonden de Spanjaarden het eiland onbewoond, daar er geen sporen te vinden zijn van een blijvende nederzetting van Indianen. Eerst in de zeventiende eeuw, in 1631 werd het gekoloniseerd door Zeeuwen, onder hevig protest van de Engelschen op het naburige St. Kitts. Twee jaren later hernamen de Spanjaarden het eiland en bleven er tot 1648, toen zij teruggeroepen werden naar Spanje. Vijf Nederlanders wisten uit de krijgsgevangenschap te ontsnappen. Op hun rondzwervingen op het eiland ontmoetten zij vier Franschen en een Mulat, met wie zij in 1648 op den Mont des Accords onder nadere goedkeuring van hun regeeringen, een verdeelingsverdrag sloten, dat tot 1839 van kracht bleef. In dat jaar werden er eenige wijzigingen in aangebracht. Bij dit verdrag kwam de Zuidelijke helft van het eiland aan Nederland, terwijl de Noordelijke helft Fransch gebied werd.

Van Saba's geschiedenis is weinig bekend. 't Eiland was moeilijk toegankelijk en de kolonisten bleven daardoor van de buitenwereld afgesloten; zij verbouwden indigo, tabak, koffie en katoen en waren in den geheelen archipel beroemd om hun schoenen-industrie.

St. Eustatius heeft een tijdperk gehad van grooten bloei door den verbouw van suiker en katoen, maar vooral door den handel. Een gedenksteen herinnert aan het feit, dat hier De Ruyter in 1664 landde om de Engelschen te verdrijven, die zich wederrechtelijk van enkele van onze Westindische bezittingen hadden meester gemaakt. Hij vond de Engelschen vertrokken, doch na zijn vertrek kwamen ze terug en plunderden St. Eustatius en Saba.

In de 17e en 18e eeuw is de geschiedenis van deze drie eilanden een aaneenschakeling van oorlogen en rooftochten en zijn beurtelings Engelschen, Franschen en Nederlanders de baas.

In den tijd van den Amerikaanschen Vrijheidsoorlog was St. Eustatius de stapelplaats van de Europeesche en Amerikaansche handelsproducten. Zooveel geld werd er verdiend, dat er van drie schepen twee verloren konden gaan en er toch nog winst werd gemaakt. Uit dezen tijd dagteekent de naam van: „the Golden Rock”.

Dit kleine eiland heeft het eerst de Amerikaansche vlag gegroet, welk feit nog steeds dankbaar door de Amerikanen erkend wordt, zooals blijkt uit de groote gift, die zij de slachtoffers van den jongsten storm zonden.

Sinds 1816 zijn deze eilanden onafgebroken Hollandsch gebied, behalve de Noordelijke helft van St. Martin, en vormen met Curaçao, Aruba en Bonaire het gebiedsdeel Curaçao.

De verbinding tusschen deze eilanden onderling, met het hoofdeiland Curaçao, met het Engelsche St. Kitts in het Oosten en met het Amerikaansche St. Thomas in het Westen wordt onderhouden door zeilschepen.

Van uit de verte gezien, zelf rustig zich bevindend aan land, is het statig voortglijden van zoo'n schoener met strak gespannen witte zeilen, afstekend tegen een diepblauwe zee en stralenden zonnehemel een wondermooi gezicht, maar voor wie zich als reiziger aan boord bevindt, is het genot minder groot, vooral, als men geen al te zeevaste maag heeft. Niet alleen, dat de korte, slingerende, rollende, draaiende beweging allernaangenaamst is, maar men mist ook de meest eenvoudige gemakken. Daar bij is de ruimte zoo klein, dat, als men één reiziger zijn tol hoort betalen, men behoefte gevoelt mee te gaan doen uit louter sympathie.

Zoo'n schoener-verbinding is toch wel uit de oude doos en Holland onwaardig. Engeland, Frankrijk, de Vereenigde Staten zijn ons in dit opzicht voor en onderhouden de verbinding met hun kolonies onderling door stoombooten. Maar misschien is de wacht op het aller-

nieuwste en worden wij, Bovenwinders, binnenkort ver-
rast met een geregelde vliegdiens.

Een vluggere verbinding zou de eilanden ten goede ko-
men voor het vervoeren van hun landbouw- en veeteelt-
producten. Nu Curaçao boter, vee, eieren, uien, groenten,
yams, aardappelen van de Bovenwinden noodig heeft,
zou het wederzijdsche belang door een vlugge communica-
tie gebaat zijn.

Bij alle drie de eilanden moet het schip een meer of
minder groot eind in zee blijven liggen en moet men aan
land geroeid worden. Bij St. Martin strekt zich voor de
kust een zandbank uit, zoodat groote schepen zich den
toegang tot den inham, waaraan Philipsburg ligt, ont-
zegd zien. Kleine schepen, mits niet diep geladen, gaan er
gemakkelijk over heen.

Slechts St. Martin heeft een pier, bij Saba staat de brand-
ding te zwaar op de kust en kunnen de schepen vast lig-
gen aan boeien, terwijl St. Eustatius een pier had, die
echter is stuk geslagen en nooit hersteld. Ook hier kan een
zware branding staan en een groot deel van het strand,
dat St. Eustatius vroeger rijk was, is door de zee verzwol-
gen. Nog in den tijd, dat St. Eustatius was „the Golden
Rock” stonden honderden magazijnen op de vlakte, die
zich uitstreckte tusschen de zee en den voet van het pla-
teau, waarop Oranjestad is gebouwd.

Een Gezaghebber bestuurt de drie eilanden. Hij woont
op St. Martin en bezoekt de beide andere eilanden min of
meer geregeld. Op Saba wordt hij vervangen door den
Ontvanger, terwijl op St. Eustatius de treurige toestand
heerscht, dat het hoofd der openbare school mede belast
is met de functies van plaatsvervangend gezaghebber,
ontvanger en andere bijbaantjes.

Landraden staan op de drie eilanden den Gezaghebber
ter zijde als wetgevend lichaam. Deze landraden heeten
het volk te vertegenwoordigen, doch slechts enkelen zijn
kiesgerechtigd.

Velerlei zijn de functies van zoo'n Gezaghebber. Hij
moet goed bestuursman zijn, stipt rechtvaardig zijn tus-

schen blank en gekleurd, zijn aandacht kunnen wijden aan vijf, zes zaken tegelijk, inzicht hebben in de methoden om de eilanden op te heffen, Engelsch en Fransch gemakkelijk kunnen spreken en bovenal, hij moet een gentleman zijn. Want het is niet alleen noodig, te kunnen recipieeren, hij moet ook in zijn heele optreden het voorbeeld geven. *Hij* geeft den toon aan en dit wordt nagevolgd door de zwarte en gekleurde bevolking en met hem staat of valt het cachet van de eilanden.

Van de drie eilanden is Saba het meest blank gebleven. St. Martin en St. Eustatius zijn overheerschend donker gekleurd.

De St. Martijnsche neger is woelig, druk, schreeuwerig, gauw razend driftig, maar ook gauw tot verzoening gebracht. Wrok koestert hij niet. De Statianen en Sabanen zijn veel rustiger en kalmer. Van alle drie de eilanden is de bevolking in tegenstelling met den Benedenwindschen Neger, intellectueel goed ontwikkeld en bezitten ze de groote gave een grap te verstaan en die te kunnen beantwoorden. Van lezen houden ze over het algemeen weinig, artistiek zijn ze totaal niet aangelegd, maar in politiek stellen ze op hun manier veel belang. De Engelsche bladen van St. Kitts en de Amerikaansche tijdschriften vinden gretig aftrek. Doordat de taal op deze eilanden Engelsch is, worden Hollandsche dagbladen slechts door enkelen gelezen. Vandaar dat een Hollandsche Kamerverkiezing hen koud laat, want van al de partijen hier hebben ze totaal geen begrip, maar de verkiezing van den Amerikaanschen President verleden jaar bracht hen in actie. Leidt hieruit echter niet af, dat zij Engelsch- of Amerikaansch gezind zijn. Integendeel, er is, geloof ik, geen plekje, waar de Hollandsche vlag waait, waar de menschen zich zoo Hollandsch voelen als juist hier. In een Hollander stellen ze een heel groot vertrouwen en nu de toestand op deze eilanden heel treurig is geworden, berusten ze geduldig, tot Holland hen helpen zal. En wat zal Holland doen? Zal Holland dat vertrouwen beschamen? Onmogelijk!!!!

En de menschen zijn er niet alleen Hollandsch voelend,

ze zijn ook sterk Oranjegezind. Een vrouwtje, een oud menschje uit St. Martin, werkte in San Domingo op een suikerfabriek. Daar hoorde ze, dat de Hollandsche Consul op Koningins Verjaardag kleine speldjes had uitgedeeld met het portretje van de Koningin er op, dingen, ter waarde van een paar centen. En ons oude vrouwtje ondernam te voet den tocht van 30 mijl heen en 30 mijl terug naar de hoofdstad „to get a portrait of her Queen”.

Een van de eigenaardigheden van onze Bovenwindsche bevolking is, dat ze altijd te laat komen. Nooit zijn ze op tijd. Er is ook niets, dat hen dwingt zich te haasten. Alleen als de Padvinders een uitvoering gaven, waren ze op tijd, zelfs te vroeg! Vroeger begon de school om 9 uur, maar kwamen de kinderen om 10 uur. „Goed”, zei 't Gouvernement, „dan zal de school voortaan om 10 uur beginnen”. Maar toen kwamen de kinderen om 11 uur!! Tegenwoordig begint de school om 8 uur en hebben we onze lievelingen om 9 uur binnen, dan wordt onverbiddelijk de poort gesloten. Leerplicht is er niet, wat vooral op St. Martin met zijn buitendistricten te betreuren valt, want het enorme schoolverzuim werkt zeer belemmerend. Saba en St. Eustatius zijn er in dat opzicht beter aan toe, daar de kinderen meer om de school heen wonen en de reden van hun niet-school komen, gemakkelijker is na te gaan.

't Onderwijs wordt er gegeven in Openbare en Katholieke Bijzondere scholen. De voertaal van het onderwijs is Engelsch. Hollandsch wordt er onderwezen als een vreemde taal en er wordt mee begonnen in het vierde leerjaar. De kinderen zijn over het algemeen meer wiskundig dan taalkundig aangelegd.

Toen bij mijn komst de klankmethode op de eilanden ingevoerd moest worden, wekte dit eerst hevig verzet. Na een paar maanden kwam een moeder zich verontwaardigd beklagen: „Nu kan mijn kind al wel wat lezen, maar ze kent nog niet eens het A, B, C”. Pas toen men merkte dat de kinderen vlugger en beter leerden lezen en ze bij het schrijven minder fouten maakten, verdween deze gehechtheid aan het A, B, C.

Eigenaardig is het, zooals de Neger zich volstrekt niet

de mindere van den blanke voelt. Blanken en zwarten zijn broeders! Dit gevoel van gelijkheid verhindert hem echter niet, om beurtelings veel respect voor den blanke te hebben en vijf minuten later brutaal tegen hem uit de koets te vallen. Op een vreemde maakt het in den beginne een zeer eigenaardigen indruk, dat hij in 't geheel niet gegroet wordt. Pas als de Neger merkt, dat men op zijn groeten let en dat beantwoordt, is hij de beleefdheid en geschiktheid in persoon.

De Moeder-vereering is er zeer groot, wat men, oppervlakkig geoordeeld, niet zou zeggen, maar de meeste twisten ontstaan door een belediging, den Moedernaam aangedaan. De Methodisten hebben een Moeders Dag. Ieder wordt dan verzocht een witte bloem te dragen ter eere van zijn of haar moeder. Bij die gelegenheid vond ik 's ochtends altijd den schooltuin ontdaan van alle witte bloemen. Dit was de eenige keer, dat ze bloemen stalen. De schooltuin toch was aangelegd en wordt onderhouden door het personeel. Tusschen de vleugels bevindt zich de rozentuin, steeds prijkend met de mooiste bloemen, terwijl tal van duiven rondvliegen en de jongensharten verheugen, de meisjes daarentegen vermaken zich met een viertal waggelende eenden. Van uit de klassen kijken de kinderen in die bloemenpracht en geen kind plukt een bloem of plaagt een dier, want, en dat wisten de kleintjes al: „Die bloemen en die dieren zijn het eigendom van alle schoolkinderen”.

Voor een vreemdeling is het lastig, dat niemand dan juist vreemdelingen bij hun achternaam worden genoemd. Men noemt ieder Miss of Mister, gevolgd door den voornaam, dus Miss Marion, Mister Lewis. Zelfs oude getrouwde dames blijven Miss heeten, zooals Miss Minnie, die diep in de tachtig is. De kleintjes op school hoorden mij „Juffrouw” noemen, dachten zeker, dat dat mijn voornaam was en spraken altijd van „Miss Juffrouw”.

Voor al bij sterfgevallen van blank of zwart voelen allen zich als één met de familie. Ieder gaat het sterfhuis in en uit en ongevraagd verrichten zij allerlei diensten en zoo mogelijk, volgen zij den doode naar het graf. Hoe meer

iemand bemind was, hoe grooter de stoet is, die meegaat naar het kerkhof. Een overblijfsel waarschijnlijk van een oud geloof, dat de ziel van den afgestorvene begeleid moet worden op zijn laatsten aardschen tocht en dat, hoe meer volgelingen er zijn, hoe beter de ontvangst is in de andere wereld, want dat prouveert voor zijn goede leven op aarde.

„He had a good company”, hoort men van iemand, die door velen gevolgd naar het graf wordt gedragen.

„Poor soul, he had only a few followers”, klinkt het van iemand, die minder populair was.

De adat schrijft voor, dat niemand het kerkhof mag verlaten, voor de laatste aarde, die uit het graf is genomen, weer op de kist is neergestort.

Menschen, die voor de Bovenwinden gevoeld hebben, worden niet door hen vergeten.

Nu nog, na 15 jaar, leeft bij hen de herinnering aan een Engelschen dokter, die goed voor hen was. Toen 4 jaar geleden het bericht kwam, dat hij gestorven was, zag men bij nagenoeg iedereen de vlag halfstok geheschen.

Mijn schoolbediende sleepte altijd met een oud blikje van vruchten op water, dat hij gebruikte om uit te drinken. 't Ding zag er vies, vuil en geroest uit en daarom gaf ik hem een ander blikje. 't Werd dankbaar aanvaard, maar 't oude ding bleef in gebruik. Eindelijk vroeg ik hem waarom hij dat oude ding niet weggooide. „Weggoaien, dat blikje; dat heb ik nog van Mevrouw Nunes gekregen.” Mevrouw Nunes was de vrouw van een dokter en zeer bemind geweest. Zij was toen reeds vijf jaar dood, maar nog steeds dacht ieder met liefde aan haar.

Eigenaardige typen vindt men er onder. Wie, die wel eens op St. Martin is geweest, herinnert zich John Joe niet. John Joe, een gerimpeld oud ventje, met een echten zeemansgang. Altijd zag men hem, klaar om wat te verdienen. Had hij geen werk, dan zat hij onder een boom te dutten. Wilde men midden in den nacht geroepen worden, John Joe was er, precies op tijd. Hij hield er een huis en een huisgezin op na, maar wanneer hij thuis was? Hij was diep in de zeventig, maar nog kras en flink en al sloeg hij

1. De openbare school op St. Martin

2. De ruïne van de „Dutch Reformed Church” op St. Eustatius

3. The Bottom, hoofdplaats van Saba

4. Bergpad op Saba (van The Bottom naar Windwardside)

nooit een glas „Hollandsch bloed” af, zooals de jenever daar genoemd wordt, dronken was hij slechts twee keer in het jaar, met Koningins Verjaardag en met Kerstmis. Op 31 Augustus kwam hij ieder, die hij vond, dat daarvoor in aanmerking kwam, wat geld vragen, „to drink the health of the Queen”. Met Kertsmis was het: „to enable me to wish you a merry Christmas”.

Hij roeide de Gouvernementsboot en bracht menschen en bagage aan wal of aan boord en vroeg een zware betaling aan al wat ambtenaar was in 't kinderlijk vertrouwen, dat de Koningin dat alles betaalde en „the Queen is rich, Sir, she can pay it”. Geen oneerbiedigheid werd hiermee bedoeld, integendeel, het was zijn manier om het hoogste respect uit te drukken.

Geboren en gedoopt als Katholiek ging hij Zondagsmorgens altijd staan op de buitentrapp van de Katholieke kerk, vlak bij het altaar, om te luisteren. Zondags avonds ging hij staan op de buitentrapp bij den preekstoel van den Methodisten predikant, want, vond hij: „Van allebei kun je mooie dingen leeren”. Nooit zette hij een voet *in* een kerk. Dikwijls trachtte priester of dominee hem over te halen, binnen te komen, maar hij weigerde beslist. „I am too great a sinner to enter the House of my Lord”.

Eenige maanden geleden is John Joe het Huis zijns Heeren binnengegaan.

Zwarte schapen, zwart, zoowel figuurlijk als letterlijk, zijn er natuurlijk ook, evenals in elke gemeenschap, maar als geheel genomen, is de Bovenwindsche Neger eenvoudig, gemakkelijker te leiden dan te bevelen en eerlijk volgens eigen begrippen van eerlijkheid. *Stelen*, bij voorbeeld doet hij niet, is er iets weg, dan heeft hij het maar *geleend*.

Met opvoedkunde bemoeit hij zich niet. Beurtelings wordt het kind verwend of gekastijd met de zweep. Een jongen had een paar aardappelen „geleend”. De vader hoorde dat bij zijn thuiskomst. Hij neemt de hand van den tienjarigen en houdt die eenige minuten vlak boven een houtskoolvuur!

In hooge mate vechtlustig, zijn ze dol op hanengevechten en hoewel die verboden zijn, zou ik de keeren niet wil-

len tellen, dat ze toch gehouden worden, want . . . de politie doet er zelf aan mee; sommige agenten houden er zelfs vechthanen op na. Als noodwendig gevolg wordt er veel en soms hoog gewed, vooral ook bij de paardenwedrennen op Koningins Verjaardag. Op St. Martin is geen feestprogramma voor dien dag compleet zonder een paardenwedren en het is een treffend bewijs voor den achteruitgang van dit eiland, dat er het vorige jaar slechts één paard opkwam.

De Bovenwindsche Neger is zeer godsdienstig, wat hem echter niet verhindert om vast te gelooven in de medicijnen van een obia-man, om doodsbang te zijn voor jumbies of geesten en een onbepaald vertrouwen te stellen in wat een somnabule zegt. Toen eenige jaren geleden de schoener Verdun in een storm vergaan was, heerschte weken lang groote onzekerheid omtrent het lot van passagiers en bemanning. Eindelijk werd een somnabule geraadpleegd. Deze zei in haar slaap, dat zij verscheiden van de verongelukten zag op de Birds' Islands. Niettegenstaande ieder weet, dat deze eilandjes van jongere koraalformatie zijn, die bij eenigszins hoogen vloed overstroommen, zonder plantengroei en zonder water, werd toch een schoener uitgerust en de tocht naar deze eilandjes ondernomen. Natuurlijk zonder enig gevolg.

Behalve Katholieken vindt men in overheerschende meerderheid op St. Martin en St. Eustatius Methodisten en op Saba de Episcopale Kerk van Engeland. Dit Engelsch Protestantisme heeft de Dutch Reformed Church verdrongen en . . . deze heeft zich laten verdringen. Zoo doende zie we, hoe op deze Hollandsche eilanden de godsdienst, die het innigste zijn van den mensch raakt, gepredikt wordt door Engelsche predikanten, die staan onder een Engelsche Synode of een Engelsche Episcopale bisschop. Geld, bijeengebracht door den armen, Hollandschen neger, gaat naar de Engelsche Zendingsgenootschappen.

In tegenstelling met de mercantiele en industriële Benedenwindsche Eilanden zijn onze drie Bovenwindsche Eilanden sterk agrarisch aangelegd. Vol ijver bebouwen

zij hun stukje land en werken hard om dat stukje grond te ontworstelen aan den weelderigen plantengroei der tropische natuur. Vooral op Saba en St. Eustatius met hun klein-grondbezit wordt heel veel aan landbouw gedaan en waar er voldoende handen zijn, kan er gezorgd worden voor den uitvoer; yams, sweet-potatoes, bataten, uien, aardappelen vinden gretig aftrek op de Curaçaosche markt. Uitgestrekte velden van cassave kunnen niet genoeg leveren voor de Amerikaansche markt, waar de chemische industrie het noodig heeft.

St. Martin heeft nog meest groot-grondbezit. Hier vindt men slechts enkele kleine landbouwers, maar is vooral de veeteelt van belang. De St. Martijnsche boter staat goed aangeschreven, de vraag ernaar is grooter dan het aanbod. Daarnaast zou de mooie melk gesteriliseerd kunnen worden voor het gebruik op de omliggende eilanden en Curaçao. De teelt van muil dieren zou intensiever gedreven kunnen worden, want op de naburige eilanden is er steeds vraag naar St. Martijnsche paarden, muil dieren en vee. Tot voor eenige jaren stelde het Gouvernement pogingen in het werk de veestapel te verbeteren. Dit is nu echter stop gezet.

Twee groote nadeelen hebben deze eilanden en voor landbouw en voor veeteelt: gebrek aan geld en de perioden van langdurige droogte.

Geld voor Amerikaansche windmolens om in den drogen tijd het grondwater op te pompen om de landen te irrigeren.

Geld om stamvee in te voeren.

Geld om machinerieën in te voeren voor een uitgebreidere zuivelbereiding.

Geld voor hoenderparken om de kuikens op te kweken, waaraan de tropische kippenmoeder geen al te groote zorg besteedt en die maar al te vaak een prooi worden der mongooses, ingevoerd om de slangen te vernietigen, doch die nu smaak hebben gekregen in lekkerder beetjes.

Kippen, kalkoenen, parelhoenders, wat een luilekkerland voor Curaçao!!

Behalve landbouw en veeteelt vinden we op St. Martin

nog de zout-industrie en het vervaardigen van de „Long Toms”.

De zout-industrie lijdt door het gebrek aan werkkrachten, terwijl de lange zware sigaren, die Long Toms heeten en met de hand gemaakt worden, geen voldoende koopers meer vinden.

Als huisindustrie heeft het vlechten van hoeden geen ingang gevonden, daar alle markten voorzien worden van Curaçaosche hoeden. Alleen de eenvoudige hoeden door de bewoners van Simonsbaai gevlochten, vinden grage koopers bij alle visschers uit de buurt.

Het maken van de zoogenaamde Sabaansche kant, wat vroeger heel wat geld in 't laatje bracht, is ook al minder dan vroeger, daar er geen voldoende afzetgebied meer voor is en het machine-borduren veel goedkooper artikelen produceert. Ook hier in Holland worden artikelen verkocht, die veel overeenkomst vertoonen met het Saba-werk en vervaardigd zijn door Klingaleezen en in Chineesche scholen. Deze artikelen zijn goedkooper, maar . . . niet Hollandsch. En verdient het niet meer aanbeveling eigen huisvlijt te steunen?

Saba, het is het mooiste van deze drie bergachtige eilanden. Als een rots rijst het steil uit zee, rijke zwavelmijnen bergend in zijn schoot, zijn verweerde hellingen verbergend onder een mantel van eeuwig groene boomen, terwijl op den alom begroeyden bodem vroolijke bloemen-oogen U tegenstralen.

Saba, rots in zee, verblijfplaats der oude boekaniers, die van uit de hollen en spelonken de zee er om beheerschten.

Strand heeft Saba nagenoeg niet. Slechts op twee plaatsen kan men tamelijk gemakkelijk het eiland bereiken: bij de Fort Baai en bij de Ladder Baai.

Door de hevige branding moet elk schip op eenigen afstand van de kust aan een boei blijven liggen. Een roei-boot komt U afhalen. Dicht bij het met rotsblokken bezaaide kleine stukje strand gekomen, springen de roeiers in zee en met elken golfslag trekken zij de boot een eindje

verder tusschen de steenen, tot eindelijk de toestemming klinkt om er uit te springen. Maar dit moet vlug, vlug gebeuren, terwijl de golf zich terugtrekt, anders smakt de keerende golf U neer in de wiegelende boot.

Bij de Fort Baai kan men langs een geleidelijk stijgenden, kronkelenden weg van ongeveer 1 M. breedte, naar The Bottom komen, dat 800 voet boven den zeespiegel ligt.

Van de Ladder Baai gaat een smal, steil voetpad omhoog, dat soms bijna loodrecht is. Aan den eenen kant een steile rotsmuur, aan den anderen kant diepe ravijnen; één misstap, één steen, die onder je voeten loslaat en je rolt de diepte in, om verpletterd beneden aan te komen.

En langs deze steile paden moet alles, wat over zee wordt aangevoerd, op de hoofden van mannen en vrouwen naar boven worden gedragen. Er is geen ander middel tot vervoer, want slechts steile, smalle wegen verbinden, klimmend en dalend, de verschillende plaatsjes. Waar de weg te steil is, zijn trappen in de rots uitgehouwen. Er zijn slechts een paar rijpaarden, maar groot is het genot van rijden daar niet. Stelt U voor, dat daar menschen wonen, die nog nooit een auto gezien hebben en voor wie een radio een onbekend woord is!

Saba is zeker geen land voor hartlijders of dikkerds. Indertijd solliciteerde een dokter uit St. Kitts, een buitengewoon groote, dikke man naar St. Martin. Dit was echter al beloofd, maar Saba kon hij krijgen. De dokter antwoordde, dat het hem zeer speet, maar dat hij Saba onmogelijk kon aannemen, tenzij het Gouvernement een olifant tot zijn beschikking stelde.

Van Mary Point, een klein, zoo goed als niet te bereiken plaatsje, leven de menschen zeer afgezonderd. De kinderen gaan er één, hoogstens twee jaar naar school en zijn dan even knap of zelfs knapper dan hun ouders, zoodat het onnoodig voor hen is, meer wijsheid op te doen. Nog niet zoo lang geleden kende niemand er lezen of schrijven. Alleen een oud vrouwtje had het A, B, C geleerd. Dat wil zeggen, ze kon de letters spellen, maar ze niet samenvoegen tot woorden. Nu was er iemand gestorven en de pre-

dikant was ziek, zoodat hij niet kon komen om den dienst te lezen. Maar den doode begraven, zonder dat de dienst gelezen was, dat ging niet. Het oude vrouwtje werd nu aan het werk gezet en letter voor letter spellend, werd de lijkdienst gelezen en kon de doode begraven worden.

Saba is een echte vrouwenkolonie. 't Mannelijk geslacht doet er opgeld. De Sabaan toch is geboren zeeman, een overoude, geërfde eigenschap waarschijnlijk van zijn voorvaderen, de boekaniers. Op vele Amerikaansche schepen vindt men Sabanen als kapitein of als eersten stuurman, terwijl den laatsten tijd velen dienst doen op de tankschepen der Curaçaosche Petroleum Maatschappij.

Maar hoe de Sabaan ook rond moge zwerven, of waar hij ook moge zijn, zijn hart trekt hem steeds weer naar zijn geboortegrond en tegen Kerstmis komen er altijd verscheidenen voor enkele weken over. Zelden gebeurt het dan ook, dat een Sabaan een ander dan een Sabaansch meisje trouwt.

Daar alles rotsgrond is, slechts met een vrij dunne laag aarde bedekt, en de grond bijna heelemaal particulier eigendom is, vindt men er slechts miniatuur begraafplaatsen. De Sabaan begraaft zijn dooden op eigen erf.

Ook St. Eustatius bergt vulkanisme in zijn schoot. Daar vindt men den dooden vulkaan, de Quill, in welks krater in weelderigen overvloed een tropische flora te vinden is.

Evenals de Sabaan is ook de Statiaan zeer aan zijn eiland gehecht en daar er hier, evenals op Saba, klein-grondbezit is, vindt men er veel keuterboertjes, die ijverig hun stukje land bewerken en yams, bataten, sweet-potatoes en cassave verbouwen. De sisal- en limoen-, de suiker- en katoencultures, die vroeger veel beloofden, zijn door gebrek aan geld om de slechte tijden door te komen, vervallen. Daadwerkelijke raad en hulp zouden van St. Eustatius wel niet meer de „Gouden Rots” van vroeger maken, maar toch een eiland, waar een welvarende bevolking rustig en tevreden hun stukje land bewonen.

Van de drie eilanden heeft St. Martin, meer nog dan Saba en St. Eustatius geleden door de emigratie. De toestand is er op 't oogenblik meer dan treurig. Nagenoeg

alle werkkrachten zijn er weggetrokken en alleen kinderen en ouden van dagen zijn overgebleven. Er zijn onvoldoende krachten om het zout te oogsten en de booten te bemannen, die het zout naar de wachtende schepen moeten brengen. Daardoor rijzen de loonen, terwijl de zoutprijzen door de concurrentie laag blijven. Omdat de zoutschepen te lang moeten blijven wachten om geladen te worden, gaan ze liever elders heen. En toch is het St. Martijnsche zout op de Amerikaansche en Oost-Canadeesche markten zeer gezocht om visch in te zouten.

Vroeger gingen velen als seizoenarbeiders naar de suikerrietvelden op San Domingo. Na verloop van een half jaar keerden ze met geld in den buidel naar hun gezinnen terug om het land te bewerken en te beplanten. 't Wieden en oogsten was dan het werk van vrouw en kinderen. Zoo doende brachten zij geld op het eiland, 't gezinsleven werd slechts tijdelijk verstoord en de eilanden werden niet beroofd van de huwbare jonge mannen en vrouwen, die nu zich op Curaçao vestigen, waardoor dus niet alleen de bevolking vermindert, maar ook het geboortecijfer daalt.

Zoo sterk is nu reeds het aantal menschen achteruitgegaan, dat het Hospitaal is gesloten.

En toch behoeft St. Martin niet te vervallen. Zijn weilanden, zijn landbouw en tuinbouw en zijn zout waarborgen een bestaan. Verwilderd liggen ook hier de limoen-tuinen. Waarom? In den bodem wordt manganese gevonden, evenals van tijd tot tijd goud. Waarom zich tevreden gesteld met de wetenschap, dat er dertig jaar geleden niets werd ontdekt. De wetenschap is zoo vooruitgegaan, mogelijk, dat er nu wel iets gevonden wordt, even goed, als men dertig jaar geleden niet wist, dat Suriname petroleum had en Bonaire asphalt.

Dikwijls ook is bij ons, Bovenwinders, de vraag gerezen „Als het Gouvernement een groot werk onderneemt, bij voorbeeld het bouwen van de school op Saba, het bijbouwen van den vleugel aan de Oranjeschool en het verbouwen van het Court House op St. Martin, waarom wordt dan de leverantie van het benoodigde materiaal, niet gegund aan eigen winkeliers, waarom alles of nagenoeg alles

betrokken van St. Thomas en St. Kitts? Waarom de voordeelen gegund aan vreemdelingen en niet aan eigen landgenooten? Er zijn toch nog wel middelen om mogelijk overvragen te voorkomen, even goed als dit mogelijk is geweest aan de Katholieke Missie en den Methodisten predikant.

Ook de ambtenaren kunnen in dit opzicht veel doen, door wat zij noodig hebben, zooveel mogelijk op het eiland zelf te koopen en niet te betrekken uit St. Thomas of Curaçao. Waarom eigen winkeliers niet geholpen? Men betaalt dan wat meer, maar het geld komt het eiland ten goede.

St. Martin heeft een draadloos station, waardoor er een goede verbinding met de buitenwereld is. Zou zoo'n klein draadloos stationnetje een paar uur per dag bediend, op Saba en St. Eustatius zoo enorm hoog komen, dat de kosten niet opwegen tegen de zekerheid, ook deze beide eilanden met de buitenwereld in aanraking te brengen. Wordt St. Martin gewaarschuwd voor een komenden storm, ook voor de beide andere eilanden is dit van waarde.

Veel is er te doen op deze verwaarloosde gebieden van Tropisch Nederland. En niet alleen voor het materiele moet er gezorgd worden. 't Leven van hen, die er verblijven, kan veraangenaamd worden door een goede bioscoop, concerten en lezingen door een radio overgebracht, waardoor de volksontwikkeling kan worden bevorderd. De Neger kan in staat worden gesteld, goedkoop een koelen drank te krijgen, waardoor geleidelijk aan het drankmisbruik kan worden bestreden.

Geen opheffing der belastingen zullen de eilanden er boven op helpen, maar wel het steunen van eigen hulpbronnen en het tegengaan der emigratie.

Een mooie taak, die het energieke Holland wacht, deze eilanden op te heffen uit het verval, waarin zij nu verkeerren! Een mooie taak, de minachting, waarmee nu Engeland, Frankrijk, de Vereenigde Staten kijken naar deze vergeten plekjes Hollandsch gebied, te veranderen in bewondering!